

B. Boomsma

BEDRIJFSECONOMISCH DENKEN

Samsom uitgeverij b.v. Serie: Bouwstenen voor het bedrijfsbeheer, Alphen aan den Rijn Brussel, 1975; 500 pag., prijs f 50,00

door Dr. J. Klaassen

Als een boek onder bovenstaande titel verschijnt wordt ongetwijfeld de leeslust van menig bedrijfs-econoom en accountant opgewekt. Dit gevoel wordt wellicht nog versterkt als men van de volgende mededeling op de achterflap van dit werk kennisneemt: ... „Het doel van dit boek is, al deze nieuwe inzichten op een gemeenschappelijke basis te funderen, om ze alle in één brede conceptie samen te vatten. Kort en krachtig: om een nieuwe bedrijfseconomie te introduceren.”...

Wat treft de lezer aan als hij de inhoudsopgave beziet? Een boek dat uit zes onderdelen bestaat: elk onderdeel bevat enkele hoofdstukken. Daarnaast zijn 14 bijlagen aan de tekst toegevoegd waarin technische aspecten van deelonderwerpen worden behandeld. Een literatuuroverzicht, waarin uitsluitend Nederlandse literatuur verschenen vanaf 1970 voorkomt, en een onderwerpenregister completeren het geheel.

Wij zullen in het vervolg allereerst een zeer beknopte samenvatting geven van elk van de onderdelen van het boek, en tenslotte nog enige algemene opmerkingen maken.

Samenvatting

In deel 1 wordt een beschrijving gegeven van de uitgangspunten en regels die volgens de schrijver bij het bedrijfseconomisch denken moeten worden toegepast. Het hanteren van beslissingsafhankelijke kosten en opbrengsten wordt daarbij centraal gesteld.

Het tweede onderdeel heeft betrekking op kortetermijnplanning en bestaat uit een hoofdstuk dat in algemene termen over optimaliseren spreekt en uit een hoofdstuk dat een aantal aspecten van het budgetteren beschrijft.

In deel 3, Lanngetermijnplanning, worden modellen besproken, gericht op de evaluatie van investeringsmogelijkheden. Daarbij wordt aan levensduurbepaling en onzekerheid ook aandacht geschonken. Andere aspecten van lanngetermijnplanning, zoals strategiebepaling en organisatiestructuur worden buiten beschouwing gelaten.

In deel 4, De verkoop, wordt begonnen met een uiteenzetting over prijsvorming en marktvormen. Vervolgens wordt een hoofdstuk gewijd aan de relatie tussen kostprijsberekening en verkoopbeleid,

terwijl tenslotte de techniek van lineaire programmering met behulp van een verbale beschrijving wordt uiteengezet.

Deel 5 behandelt voornamelijk traditionele financieringsvraagstukken zoals ondernemingsvormen, vermogensvormen, opmerkingen over kosteneigenschappen van deze vermogensvormen, fusieproblemen e.d. Daarnaast is er een hoofdstuk over financieringstheorieën waarin de schrijver een verhandeling geeft over traditionele en moderne opvattingen omtrent het financieringsbeleid.

Tenslotte wordt in deel 6, Vervangingswaarde, aandacht geschonken aan enkele winstbepalingsvraagstukken, waarbij kritiek wordt geleverd op de vervangingswaardetheorie, en waarbij de schrijver een eigen opvatting geeft.

Algemene opmerkingen

Wij hebben ons in de beschrijving van de inhoud beperkt tot een aantal aanduidingen die het de lezer mogelijk moeten maken de geboden stof te plaatsen. Daaruit moge het duidelijk zijn dat dit boek een vrij breed gebied beslaat: zowel kosten- als financieringsvraagstukken worden behandeld, terwijl eveneens aan winstbepaling aandacht gegeven wordt.

Niettemin is de behandeling van elk van deze deelgebieden beperkt in die zin dat slechts aan de meer calculatorisch gerichte onderwerpen aandacht besteed wordt. Strategiebepaling, organisatiestructuur en doelstellingen van de winstbepaling komen nauwelijks aan de orde. De calculatorische vraagstukken worden overigens op een niet-technische wijze aan de orde gesteld. Het gebruik van mathematische notaties is vermeden, en veel verbale illustraties (soms anecdotes) zijn opgenomen om de bedoelingen van de schrijver te verduidelijken. Grote calculaties en sommige mathematische achtergronden zijn in appendices geplaatst, zodat de lezer ze bijna ongemerkt kan overslaan.

Gezien zowel de keuze van de onderwerpen als de wijze van behandeling kan het boek slechts als een inleidend werk in de bedrijfseconomische problematiek worden gezien. Dit is weliswaar niet in overeenstemming met de pretenties afgedrukt op de achterflap, maar bezwaarlijker is, dat de schrijver in bepaalde hoofdstukken zeer duidelijk eigen opvattingen verdedigt, en opvattingen van anderen afwijst zonder ze deugdelijk te beschrijven.

De belangrijkste opvattingen die in het boek door klinken, zijn:

- De onderneming streeft naar maximale winst (soms wordt deze doelstelling vereenzelvigd met het streven naar een maximale beurskoers).
- De vervangingswaardetheorie heeft ten onrechte de nadruk gelegd op het belang van de bepaling van de integrale kostprijs, en is gebaseerd op een onjuiste continuïteitsveronderstelling.

Deze meningen zijn voor een inleidend boek o.i. te polemissch naar voren gebracht.

Afgezien van dit bezwaar is Boomsma's boek een vlot geschreven goed leesbaar werk. Het is echter niet geheel duidelijk op welke groep schrijver en uitgever het boek wensen te richten. De schrijver zelf zegt in zijn voorwoord dat het boek theoretisch van

opzet is, dat het geen leerboek in de gebruikelijke zin des woords is, en evenmin een handboek voor de praktijk. Aan bedrijfseconomisch geschoolden heeft het echter weinig nieuws te bieden. Aan degenen die slechts zijdelings met de bedrijfseconomische problematiek te maken hebben en die zich hierop willen oriënteren kan het echter worden aanbevolen.